

Ενότητα 2^η:

Νομιμοποίηση και ενστάσεις

Λίνα Παπαδοπούλου

Επ. Καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

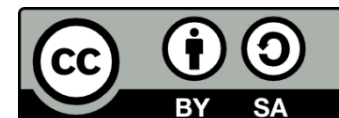

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα ενότητας

- Ουσιαστική και διαδικαστική νομιμοποίηση του ελέγχου συνταγματικότητας των νόμων
- Ο αντίλογος στην άσκηση του ελέγχου: ο νόμος ως εκδήλωση της γενικής βούλησης

Σκοποί ενότητας

- Να γίνει αντιληπτή η ανάγκη διενέργειας ελέγχου συνταγματικότητας των νόμων στο πλαίσιο του σύγχρονου κράτος δικαίου, παρά τις αντίθετες 'ενστάσεις'
- Να δοθεί απάντηση στο ερώτημα τι εγγυάται τελικά ο δικαστικός έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων

(σύνδεση με προηγούμενα)

- Η συνταγματική δημοκρατία ως ‘μικτό πολίτευμα’: οι περιορισμοί της εξουσίας και οι αμοιβαίοι έλεγχοι (checks and balances)
- Έννοια, σημασία και συνταγματική θεμελίωση του κράτους δικαίου
- Η θεμελίωση του ελέγχου συνταγματικότητας
  - στον αναγκαστικό χαρακτήρα
  - την υπεροχή του Συντάγματος και
  - τον συνταγματικό πατριωτισμό των δικαστών

Νομιμοποίηση της συνταγματικής δικαιοσύνης και ενστάσεις

1) Λαϊκή κυριαρχία

- α. Ένσταση: Η υπεροχή του νομοθέτη (Κοινοβουλίου) – Ο νόμος ως ‘εκδήλωση της γενικής βούλησης’
- β. Εγγύηση της λαϊκής κυριαρχίας στην πρωταρχική ή συντακτική της εκδήλωση

(συνέχεια)

2) Διάκριση των λειτουργιών

- α. Ένσταση: Διείσδυση του δικαστή στις αρμοδιότητες του νομοθέτη
- β. Αντιστάθμισμα στην παντοδυναμία της εκάστοτε κυβερνητικής πλειοψηφίας

(συνέχεια)

---

3) Εγγύηση τήρησης και προστασίας του Συντάγματος

α. Το Σύνταγμα ως ‘νόμος’

β. Ο αυστηρός χαρακτήρας του Συντάγματος

(συνέχεια)

- γ. Ένσταση: ο πολιτικός χαρακτήρας του ελέγχου
- Το Σύνταγμα ως ‘πολιτικός νόμος’
  - Αντεπιχείρημα: Κάθε δικαιοδοτική κρίση ενέχει πολιτικό στοιχείο

Νομιμοποίηση της συνταγματικής δικαιοσύνης και ενστάσεις (συνέχεια)

---

4) Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων

α. Η εγγυητική σημασία του δικαστικού
ελέγχου συνταγματικότητας των νόμων

(συνέχεια)

β. Ο δικαστικός έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων ως σημείο έντασης μεταξύ της *διαδικαστικής νομιμοποίησης* (πλειοψηφική αρχή) και της *ουσιαστικής νομιμοποίησης* (θεμελιώδη δικαιώματα)

Βιβλιογραφία

- Βενιζέλος, Ευ, «Η ερμηνεία του Συντάγματος μεταξύ νομικής δογματικής και επιστημολογικής ειλικρίνειας», ΝοΒ 1986, σ. 1529
- Μανιτάκης, Α., «Η νομική φύση και ο πολιτικός χαρακτήρας του Συντάγματος», ΤοΣ 1985, σ. 478
- Μανιτάκης, Α., *Κράτος Δικαίου II*, διαθέσιμο σε: [law-constitution.web.auth.gr/lina/files/Manitakis_KratosDikaio uII_Nomimoroiisi.pdf](http://law-constitution.web.auth.gr/lina/files/Manitakis_KratosDikaiouII_Nomimoroiisi.pdf)
- Μαυριάς, Κ., «Η ερμηνεία του Συντάγματος μεταξύ πολιτικής αξιολόγησης και νομικού δόγματος», ΤοΣ 1989, σ. 31

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Βασιλική Κόκοτα
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2013-14

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

